

หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในกระบวนการยุติธรรม รุ่นที่ ๕
เรื่อง “วิจัยอย่างมืออาชีพ นำไปสู่การใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย”

ระหว่างวันที่ ๒๗ เมษายน – ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

ณ วิทยาลัยกิจการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคมวัฒนธรรมที่เป็นพลวัต ความก้าวหน้าและวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล นอกจากสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมืองแล้ว อีกมุมหนึ่งได้กลายเป็นสาเหตุหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมของสังคมไทย ส่งผลต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศ โดยที่ผ่านมามีประเทศไทยได้มีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงโครงสร้างและกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้เท่าทันกับกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ องค์ความรู้และนวัตกรรมที่ได้จากการวิจัยถือว่ามีส่วนสำคัญเนื่องจากทำให้ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ สามารถกำหนดนโยบายหรือแนวทางเพื่อการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นวิชาการ เนื่องจากกระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ความจริงที่มีระบบและวิธีการที่น่าเชื่อถือ ซึ่งสามารถนำไปอ้างอิงหรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการงานหรือวิถีปฏิบัติของหน่วยงานได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย ดังนั้น ในการจัดทำงานวิจัยจึงมีเป้าหมายสำคัญคือต้องนำงานวิจัยไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ (Outcome) ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในประเด็นที่ทำการศึกษาวิจัย โดยผลงานวิจัยที่จะสามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม จึงต้องเป็นผลงานวิจัยที่ดี มีคุณภาพ ตรงต่อความต้องการของหน่วยงาน และต้องส่งผลกระทบ (Impact) ต่อกระบวนการยุติธรรมและสังคมในวงกว้าง

เพื่อให้การจัดทำงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมมีเป้าหมาย/ทิศทางการวิจัยเดียวกัน นำไปสู่การพัฒนาที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ได้เห็นชอบกรอบการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ เพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมใช้เป็นแนวทางการจัดทำงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วย ๕ กรอบการวิจัย ดังนี้

กรอบการวิจัยที่ ๑) การวิจัยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรม

กรอบการวิจัยที่ ๒) การวิจัยเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม

กรอบการวิจัยที่ ๓) การวิจัยเพื่อประเมินผลกระทบของกฎหมาย และความสอดคล้องของกฎหมายกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

กรอบการวิจัยที่ ๔) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลและนวัตกรรมของกระบวนการยุติธรรม

กรอบการวิจัยที่ ๕) การพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการงานวิจัยเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรม

ประกอบกับสถานการณ์กระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันประสบปัญหา “ความแออัดในเรือนจำ : Prison Overcrowding” ที่ผู้ต้องขังมีจำนวนมากกว่าความจุมาตรฐานของเรือนจำที่จะ

สามารถรองรับได้ ส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง รวมถึงการบริหารจัดการของเรือนจำ เพราะทำให้การจัดการสวัสดิการ การอบรม และการดูแลผู้ต้องขังในด้านต่างๆ ทำได้ด้วยความยากลำบาก เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการอบรมแก้ไขปัญหาคriminalผู้ต้องขังให้กลับคืนสู่สังคมโดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดอีก ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขร่วมกันอย่างเป็นระบบ และเป็นประเด็นเร่งด่วนของกระทรวงยุติธรรมที่ต้องแก้ไข โดยต้องอาศัยองค์ความรู้จากการวิจัยร่วมด้วย

ประกอบกับปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ รวมถึงแนวทางและรูปแบบการจัดทำงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมที่มุ่งเน้นให้สามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น ดังนั้น การเสริมสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัยของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากบุคลากรถือเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมของประเทศ และในฐานะผู้ปฏิบัติงานย่อมรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการงานหรือในกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างดี ดังนั้น การเสริมสร้างให้บุคลากรเกิดการทบทวนกระบวนการความคิดผ่านการพัฒนาทักษะกระบวนการวิจัยที่มีระเบียบขั้นตอน จะทำให้สามารถมองเห็นและวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดและสามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ นอกจากเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยให้แก่บุคลากรแล้ว การที่บุคลากรได้นำทักษะและกระบวนการด้านการวิจัยดังกล่าวไปทำวิจัยหรือไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ถือเป็นผู้ช่วยสำคัญของผู้บริหารในฐานะผู้สนับสนุนข้อมูลสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการกำหนดนโยบายและแนวทางต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรม

ในการนี้ สำนักงานกิจการยุติธรรม โดยสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม จึงได้จัดทำโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย รุ่นที่ ๕ “วิจัยอย่างมืออาชีพ นำไปสู่การใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย” ขึ้น โดยเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์และผลงานการวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ด้านการวิจัยและปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม ที่เป็นที่ยอมรับได้มาร่วมถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยมุ่งหวังให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับทราบเป้าหมาย/ทิศทางการวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบัน ได้รับความรู้และทักษะด้านการวิจัย รวมถึงเทคนิคการจัดทำและบริหารแผนงานวิจัย/ชุดโครงการวิจัย ซึ่งเป็นการสร้างและพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในสาขากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้สามารถทำงานวิจัยที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน สามารถเผยแพร่และนำไปสู่การใช้ประโยชน์อันจะช่วยพัฒนาและสร้างความก้าวหน้าให้แก่ระบบงานยุติธรรมของประเทศไทยในอนาคตต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมาย/ทิศทางและความสำคัญของการวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรม

๒.๒ เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะด้านการวิจัย เพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนากระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ

๒.๓ เสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะและทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารโครงการวิจัยและการส่งเสริมการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

๓. กลุ่มเป้าหมายและคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

๓.๑ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๔๐ คน เป็นผู้รับผิดชอบด้านการวิจัยของหน่วยงานหรือสนใจในการจัดทำงานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย

- บุคลากรสังกัดกระทรวงยุติธรรม
- บุคลากรของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

- ข้าราชการ (ปฏิบัติงานในหน่วยงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี)
- พนักงานราชการ (ปฏิบัติงานในหน่วยงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี)
- สามารถเข้าอบรมตามวัน เวลา สถานที่ อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของจำนวนวันการฝึกอบรม
- ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ไม่มีการะงานเร่งด่วนในระหว่างเข้ารับการฝึกอบรม
- ได้รับอนุมัติให้เข้ารับการอบรมภาควิชาการและภาคปฏิบัติในต่างจังหวัด

๔. ระยะเวลาและสถานที่ฝึกอบรม

ระยะเวลาของการฝึกอบรมจำนวน ๑๑๔ ชั่วโมง (๑๙ วันทำการ โดยดำเนินการฝึกอบรมสัปดาห์ละ ๓ วันทำการ คือวันจันทร์ – วันพุธ) ระหว่างวันที่ ๒๗ เมษายน – ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ ประกอบด้วย

- การฝึกอบรมภาควิชาการ ณ วิทยาลัยกิจการยุติธรรม อาคารรัฐประศาสนภักดี อาคารจอดรถชั้น ๕ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๖ วัน
- การฝึกอบรมภาคปฏิบัติ ณ พื้นที่ต่างจังหวัด จำนวน ๓ วัน

๕. วิธีการฝึกอบรม

๕.๑ ภาควิชาการ

- การบรรยาย/อภิปรายโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ
- การจัดทำและนำเสนอรายงานทางวิชาการ (ข้อเสนอแผนงานวิจัย/ชุดโครงการวิจัย - Research Program Proposal)

๕.๒ ภาคปฏิบัติ

- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
- การศึกษาดูงานเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย ณ พื้นที่ต่างจังหวัด
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในกระบวนการยุติธรรม รุ่นที่ ๕

๖. รายละเอียดของหลักสูตร

การฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในกระบวนการยุติธรรม รุ่นที่ ๕ แบ่งเป็น ๔ หมวด ดังนี้

หมวดวิชาที่ ๑ พิธีการและกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

- พิธีเปิดการฝึกอบรม วันจันทร์ที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๓ (เช้า)
ณ วิทยาลัยกิจการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ วันจันทร์ที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๓ (บ่าย)
ณ วิทยาลัยกิจการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
- พิธีปิดการฝึกอบรม วันพุธที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓
ณ วิทยาลัยกิจการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

มีวัตถุประสงค์เพื่อละลายพฤติกรรมและสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม รวมทั้งเพื่อปรับความรู้ และทัศนคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้คิดเชิงบวก และพัฒนาตนเองเพื่อทำงานในเชิงรุก รวมทั้งพัฒนาวิสัยทัศน์และการทำงานอย่างมีเป้าหมาย

หมวดวิชาที่ ๒ องค์ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมาย/ทิศทางการวิจัยและความสำคัญของงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรม

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับทราบสถานการณ์ด้านกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดโจทย์วิจัยที่สอดคล้องกับเป้าหมาย/ทิศทาง และสถานการณ์ด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศ รวมถึงตระหนักถึงความสำคัญขององค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหาของกระบวนการยุติธรรมต่อไป

หมวดวิชาที่ ๓ องค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทบทวนองค์ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการหาโจทย์วิจัย การออกแบบการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรม พร้อมยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น กระบวนทัศน์ในการวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยหาแนวทางแก้ไขผ่านระเบียบวิธีวิจัยที่มีระเบียบขั้นตอนเพื่อให้ได้ความรู้หรือข้อค้นพบที่มีความถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือส่งผลให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

หมวดวิชาที่ ๔ องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ในการผลักดันงานวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรมไปสู่การใช้ประโยชน์ด้วยกระบวนการ/วิธีการ และเทคนิคการนำเสนองานวิจัยที่น่าสนใจ ซึ่งการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดทำงานวิจัย

หมวดวิชาที่ ๕ องค์ความรู้เกี่ยวกับทักษะการบริหารโครงการวิจัย

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ด้านทักษะการบริหารโครงการวิจัยเพื่อให้โครงการวิจัยสามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ มีคุณภาพ และสามารถแล้วเสร็จได้ตามกำหนดเวลา

หมวดวิชาที่ ๖ การจัดทำรายงานทางวิชาการ

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะถูกแบ่งออกเป็น ๘ กลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน เพื่อร่วมกันศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแผนงานวิจัย/ชุดโครงการวิจัย (Research Program Proposal) ภายใต้หัวข้อ “แนวทางการลดความแออัดในเรือนจำ” จำนวน ๑ แผนงานวิจัย/ชุดโครงการวิจัย

๗. การประเมินผลการฝึกอบรม

๗.๑ เข้าร่วมการฝึกอบรมภาควิชาการ และภาคปฏิบัติ รวมถึงกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ของการฝึกอบรม

๗.๒ ร่วมการจัดทำและนำเสนอรายงานทางวิชาการ ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด

๘. การมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๘.๑ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องคัดเลือกคณะกรรมการของรุ่น ได้แก่ ประธาน รองประธาน และเลขานุการ เพื่อการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของรุ่น

๘.๒ ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมต้องมีความกระตือรือร้น ให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมโดยตลอด เช่น การกล่าวให้การต้อนรับ ขอบคุณวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ และการจัดทำข้อเสนอแผนงานวิจัย/ชุดโครงการวิจัย (Research Program Proposal)

๘.๓ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องให้ความร่วมมือในการแต่งกายให้สุภาพและเหมาะสมทุกครั้ง ระหว่างการฝึกอบรม

๙. การสมัครเข้ารับการอบรม

๙.๑ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่งหนังสือนำที่มีการลงนามรับรองโดยผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานพร้อมแบบตอบรับการเข้าร่วมอบรม มายังสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม ภายในระยะเวลาที่กำหนด

๙.๒ การพิจารณาคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยสำนักงานกิจการยุติธรรมถือเป็นขั้นสุดท้าย

๑๐. การรับรองผลการฝึกอบรม

สำนักงานกิจการยุติธรรมจะมอบประกาศนียบัตรให้แก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม ซึ่งมีผลการเข้ารับการฝึกอบรมในเกณฑ์ดี ระดับไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของระยะเวลาการฝึกอบรม รวมทั้งส่งผลงานครบตามที่หลักสูตรกำหนด

๑๑. งบประมาณ

๑๑.๑ สำนักงานกิจการยุติธรรมรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายระหว่างการฝึกอบรมภาควิชาการที่วิทยาลัยกิจการยุติธรรม ค่าใช้จ่ายการฝึกอบรมภาคปฏิบัติการ และค่าใช้จ่ายของการศึกษาดูงาน (ตามระเบียบของทางราชการ)

๑๑.๒ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะในการเดินทาง ขอให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเบิกค่าใช้จ่ายจากหน่วยงานต้นสังกัด

๑๒. หน่วยงานรับผิดชอบ

สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม